

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/85714>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bjv.nl
I www.bju.nl

EstateTip Review

Afl. 2010-31

15 september 2010

Met de 'Edelweissexecuteur' de Alpen in? Kamervragen over erfrechtelijke witwasserij beantwoord

*Edelweiss, Edelweiss
Every morning you greet me
Small and white clean and bright
You look happy to meet me
Blossom of snow may you bloom and grow
Bloom and grow forever
Edelweiss, Edelweiss
Bless my homeland forever*

Voor de zomer was er politieke commotie over het fenomeen dat aangeduid wordt met 'Edelweissroute'. We hebben het dan niet over de zangkunsten van de Familie Von Trapp in The Sound of Music, of over het googelen naar een route richting een knus chalet in de Alpen, maar over het bewandelen van het slechte pad door de executeur. Anders gezegd: over erfrechtelijke witwasserij.

Naar aanleiding van een artikel in *de Telegraaf* werden op 21 juni 2010, V-N 2010/31.3 door minister De Jager kamervragen van de Kamerleden Sap (GroenLinks) en Bashir (SP) beantwoord over het gebruik van de zogenoemde Zwitserse 'Edelweissroute' door Nederlandse notarissen en advocaten. Zij zouden zich op grote schaal schuldig maken aan hulp bij het witwassen van naar schatting 160.000 Zwitserse nummerrekeningen voor Nederlanders. Ter bepaling van de sfeer een passage uit het beruchte Telegraafartikel:

'De reiskoffers met 25.000 gulden van destijds zijn, dankzij een Zwitserse kluwen van beleggingen in effecten, voor hele generaties aangegroeid tot een klein vermogen. In totaal staat er voor miljarden onbelast in de Alpen.'

De gedachte is dat na het overlijden van de betrokkene de gelden beheerd worden door een executeur met een beroepsgeheim (bijvoorbeeld een advocaat) en wel tot aan het einde van de fiscale verjaringstermijn.

Een van de centrale vragen die in dezen aan Financiën gesteld werden, is of het waar is dat niet alle erfgenamen de aangifte successierecht dienen te ondertekenen. Het antwoord van de minister luidt als volgt:

‘Uitgangspunt bij het doen van aangifte voor de erfbelasting is dat iedere erfgenaam aangifte doet. De erfgenamen kunnen gezamenlijk aangifte doen, en dienen dan allen te ondertekenen. Wanneer er een executeur is aangewezen die aangifte doet, behoeft slechts deze executeur de aangifte te ondertekenen. De *executeur vertegenwoordigt* gedurende zijn beheer de erfgenamen/belastingplichtigen (art. 4:145 lid 2 BW).’ (Cursivering door ons, SBS)

Op het eerste gezicht een voor de hand liggend antwoord, zij het dat bij de termen vertegenwoordiging en executele de vraag opkomt hoe de civielrechtelijke *privatieve* werking van de bevoegdheid van de executeur in het formele belastingrecht tot zijn recht komt.

De hierop volgende vraag aan de bewindsman is dan ook voorspelbaar.

‘Wat vindt u ervan dat een erfgenaam hierdoor de tegoeden op een buitenlandse nummerrekening niet kan aangeven bij de Belastingdienst, als een meerderheid van erfgenamen dan wel de *executeur testamentair* dit niet wil?’ (Cursivering door ons, SBS)

En wat is hierop zijn antwoord:

‘De verkrijger van een erfenis kan dan altijd voor zichzelf (en los van de andere verkrijgers, en ook als een *executeur* aangifte voor alle erfgenamen heeft gedaan) aangifte doen van zijn verkrijging uit een nalatenschap. Ook kan hij naar aanleiding van de aan hem opgelegde aanslag contact opnemen met de inspecteur en om een navorderingsaanslag verzoeken. Langs deze twee wegen kan de verkrijger alsnog het bij hem of haar bekende vermogen aangeven.’ (Cursivering door ons, SBS)

Interessant. Dit doet ons denken aan een frase uit het fiscale deel van de dissertatie van Bernard Schols, *Van exécuteur testamentaire tot Testamentsvollstrecker tot afwikkelingsbewindvoerder*, Nijmegen 2007, p. 556, alwaar hij concludeert:

‘In beginsel wordt, mede gelet op het bepaalde in art. 3:79 BW, de civielrechtelijke kwalificatie van de executeur, fiscaal ook gevolgd, zij het dat men niet uit het oog dient te verliezen dat, gelet op de administratiefrechtelijke aard van het belastingrecht, dit rechtsgebied vanzelfsprekend ook zijn eigen regels kent met als doel om aan de ene kant de heffing veilig te stellen en aan de andere kant de belastingplichtige als individu te beschermen. Dit brengt met zich dat in fiscalibus de *privatieve* werking van de executele kan worden doorbroken. Dit was aanleiding, om met het oog hierop, te spreken van de *fiscale persoonlijkheidsrechten* van de belastingplichtige erfgenamen.’ (Cursivering door ons, SBS)

Kortom, de *privatieve* werking van de executele kan in het belastingrecht worden geneutraliseerd.

Fiscale persoonlijkheidsrechten kunnen uiteraard ook fiscale ‘persoonlijkheidsverplichtingen’ worden oftewel in de woorden van de annotator van *Vakstudienieuws*, V-N 2010/31.3:

‘De erfgenaam kan op het moment dat de nummerrekening hem bekend wordt, alsnog de juiste aangifte doen of daarvoor gegevens verstrekken. Als slechts één van de erfgenamen dat doet – en als dat niet mede geschiedt namens de andere erfgenamen en/of executeurs –, kunnen deze laatsten niet van die ‘inkeer’ (die feitelijk geen inkeer is, omdat door die erfgenaam niet opzettelijk een onjuiste aangifte is gedaan) profiteren. De anderen kunnen – als zij wel wetenschap hadden – alsnog worden vervolgd voor het doen van een onjuiste aangifte en daarnaast voor witwassen.’

Over het onderdeel van de ‘*Edelweissroute*’ uitmakende wettelijk *beroepsgeheim* en de positie van de executeur wordt in het vraag- en antwoordspel opgemerkt:

‘Indien een advocaat of notaris als executeur aangifte doet voor de erfbelasting, is hij op gelijke wijze als een erfgenaam verplicht om de aangifte stellig en zonder voorbehoud te doen. Zijn ambts- of beroepsgeheim staat hier niet aan in de weg. Advocaten en notarissen zijn voorts op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) gehouden om, in uitzondering op hun ambts- of beroepsgeheim, ongebruikelijke transacties te melden bij het daarvoor bestemde meldpunt van justitie.’

En in het verlengde hiervan:

‘Als executeurs bij het doen van aangifte bewust gegevens achterhouden die worden verlangd ten behoeve van de heffing van erfbelasting, plegen zij een fiscaal delict. Daarnaast is een notaris wettelijk verplicht om zijn medewerking te weigeren indien hij de overtuiging heeft dat de van hem verlangde diensten een ongeoorloofd karakter of oogmerk hebben, zoals dat het geval is bij belastingontduiking. Indien hij dit verzuimt, pleegt hij een tuchtrechtelijk vergrijp. Ook een advocaat die bewust meewerkt aan belastingontduiking pleegt een tuchtrechtelijk vergrijp, aangezien hij in dat geval niet handelt zoals een behoorlijk advocaat betaamt. (...)’

Wij sluiten indachtig de hoofdelijke aansprakelijkheid van de executeur op grond van art. 47 Invorderingswet, als geheugensteuntje af met de navolgende boodschap van minister De Jager:

‘Is er een executeur aangewezen dan is hij op grond van artikel 72 Successiewet 1956 bevoegd om namens de erfgenamen aangifte te doen, dan wel is hij tot het doen van aangifte *verplicht* indien alle erfgenamen *buiten* Nederland woonachtig zijn. Heeft hij de aangifte ondertekend dan is hij *verantwoordelijk voor de juistheid daarvan*.’ (Cursivering van ons, SBS)

In een buitenlandsituatie kan het derhalve onder omstandigheden wijs zijn van de aspirant-executeur om zijn ‘opdracht’ niet te aanvaarden om hoofdelijke aansprakelijkheid voor de erfbelasting te voorkomen.

Tot volgende week!

ScholsBurgerhartSchols

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2010 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.